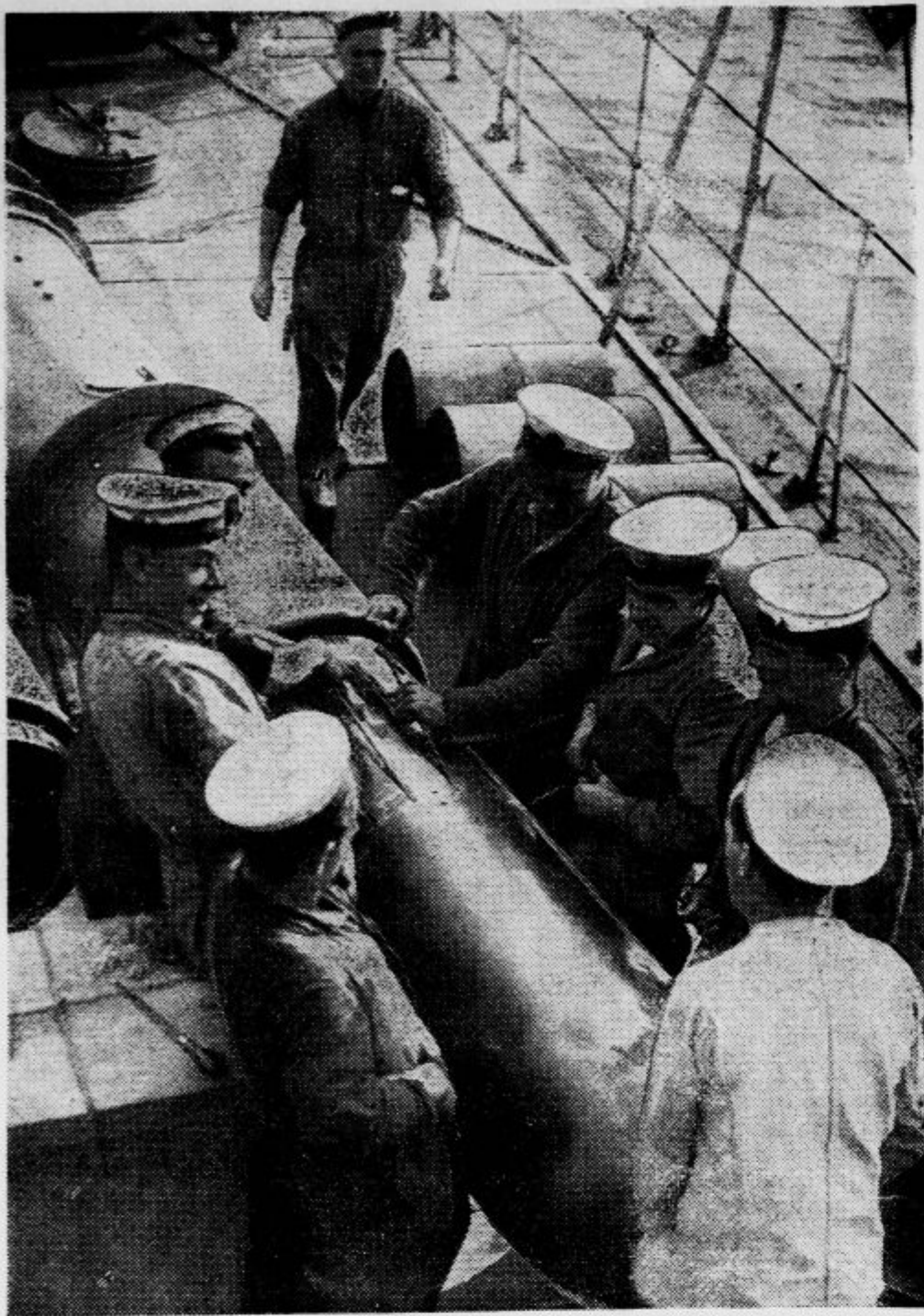

Torpedo pojde v morje

Mornarji pri spuščanju torpeda na angleški torpedovki »Brillante«. Ob strani so pripravljene bombe za uničevanje podmornic

Baltiški port

Iz zgodovine Paldiskega, ki sega v dobo Petra Velikega

Pristanišče Baltišk ali Paldisk ali Baltišk port, kakor ga tudi imenujejo in ki si ga je Rusija zagotovila s svojo pogodbo z Estonko, ni za Rusijo nobeno novo pristanišče. Že pred več nego 200 leti je Peter Veliki zgradil Baltišk, ki je pripadal kakor vsa Estonka Rusiji, kot vojno pristanišče. Tisoče ujetnikov so uporabili tedaj kot graditelje, dokler se niso dela s smrtjo Petra Velikega spet končala. 1808 so Angleži mesto bombardirali, kajti v tem letu se je obetala koalicija med Napoleonom in Rusijo, kar Angležem ni šlo v račun.

Zavoljo bližine velikega trgovskega mesta Revala se Baltišk port nikoli ni mogel prav razmahniti. Še 1897 je štel komaj 852 prebivalcev. Tudi gradnja baltiške železniške proge, ki se končuje na tem koncu Finskega zaliva, tega ni mogla

spremeniti. L. 1923 je šlo mesto še kakšnih 1000 prebivalcev.

Republika Estonka je Baltišk port 1920 proglasila za prosto luko, preko katere naj bi šlo rusko blago v Zapadno in Srednjo Evropo. Tudi Poljska je sprva uporabljala to luko, potem pa je zgradila svojo Gdinijo, tako da so na zadnje obiskovale skoraj samo švedske in finske ladje Baltišk port. A sedaj se z novo rusko-estonsko pogodbo, ki dovoljuje Rusiji uporabljati to mesto, obeta nov razvoj.

Nekoliko političnega slovesa si je Baltišk port pridobil l. 1912, ko sta se tukaj, v senci bližajoče svetovne vojne, sestala car Nikolaj II. in cesar Viljem. Bil je eden zadnjih poskusov, da bi se kolo zgodovine obrnilo drugam, nego je kazalo. Ta poskus pa ni obrodil uspeha.

Fantastični predlogi

Ponudbe britskemu patentnemu uradu

Neki uradnik britskega patentnega urada je dejal v pogovoru z novinarji, da dobiva ta urad mase vsakovrstnih izumov, ki naj bi vojno v trenutku odločili za Anglijo. Tako predlaga n. pr. nekdo z vso resnostjo, naj oblake s posebnim postopkom spreminjajo v led in naj bi nanje potem postavljali topove zoper letala.

Drugi izumitelji hočejo privezane balone opremiti s težkimi topovi, neki izumitelj pa hoče letala oborožiti s — škarijami in nekakšnimi srpi. Po zamisli nekega možakarja, naj bi letala vlekle bombe na dolgi vrvi s seboj. Skoraj samo ob sebi je umevno, da so ljudje, ki predlagajo tudi ogromne rakete za uničevanje sovražnih letal. Še bolj fantastični so predlogi, po katerih naj bi baloni z magneti trgali vojakom puške

iz rok, granate pa naj bi na sovražnika pri eksplozijah sipale — bolhe in drugi mrčes. Nekdo si je izmislil tudi brizgalke, ki bi obmetavale sovražne oddelke s cementom in jih spreminjale v kamen. Topovi na zračni pritisk naj bi sipali v sovražne strelske järke — kače, kable, nabite z elektriko. Naj bi jih z raketami metali v sovražne vrste. Strahotno orožje — če bi se dalo tako preprosto izdelovati in uporabljati, bi bil tank z velikanskimi rezili, podoben kosilnemu stroju, ki naj bi sovražne vrste sekal v klobase. Največ fantazije pa je pokazala menda neka stara ženska, ki je predlagala, naj bi zdresirali kormorane za to, da bi iz dimnikov Krupovih delavnic v Essenu čopali omet, da bi se dimniki podrli.

Nedovršena obrambna črta

Kaj pripoveduje mlad francoski letalec o Siegfriedovi liniji

Posebni dopisnik londonskega Reuterja Clyfford, ki se nahaja na zapadnem bojišču, poroča svojemu uradu iz Francije sledeče:

Od nekega mladega francoskega podporočnika, ki je sodeloval v razburljivem poletu nad Siegfriedovo črto, sem doznal zanimive podatke. Kakor znano, so letali iz vidnišči aeroplani nad Siegfriedovo linijo čisto zelo nizko, v zadnjem času komaj 30 m visoko. Ob tej priliki so napravili piloti posnetke s fotografskimi aparati in ti posnetki pojasnjujejo marsikaj, kar se dogaja za utrjeno črto nemške vojske.

Tisto, kar napravlja na človeka največji

vtis v tej stvari, je dejstvo, da Siegfriedova črta v celoti še ni dovršena. Iz zraka se razločno vidi, da trava še ni obrasla zemlje, ki so jo prekopavali za utrjene postojanke. Mestoma so sveži jarki prav dobro vidni, toda nikjer ni videti žive duše pri utrjevalnih delih.

Na nekem kraju smo videli, je pripovedoval podporočnik, kako so Nemci maskirali postavljen top. Na poletu preko mnogih vasi, nismo opazili nikjer niti enega civilnega prebivalca. Ulice so bile prazne in zapuščene. Nemci gradijo v ozadju na več mestih fingirana naselja, da bi s tem prevarili nasprotnika v orientaciji.

Dolga vrsta poljskih beguncv tava po rumenih cestah...

»Thetis« pojde spet v službo

Kakor poročajo angleški listi, ne kaže podmornica »Thetis«, ki se je preteklo poletje tako tragično potopila, nobenih resnejših poškodb na svojih strojih. Kakor znano, so jo že davno dvignili in jo zavlekli v neko ladjedelnico, kjer jo popravljajo. Mornariška oblast ima namen, da postavi to podmornico, ki je ob svoji tragični nesreči opravljala šele poskusne vožnje, spet v službo, in to tem bolj, ker je brod najmodernejšega tipa.

Najpopularnejši policist

Vojna je mnogo popularnih pariških tipov, ki so bili za dalj časa izginili, spravila spet na dan. Najpopularnejši in tudi v inostranstvu najbolj znani izmed teh tipov pa je René Leclerc, bradati policist, ki je vodil prej promet pri Porte St. Denis.

Iz vseh dežel so prihajali tja turisti, zlasti pa tudi turistke, deloma da bi občudovali Porte St. Denis, deloma pa tudi veličastno Leclercovo brado in brke. Leclerc se lahko gotovo ponaša s tem, da so ga izmed vseh policistov na svetu največkrat fotografirali. Že pred več meseci so ga upokojili in od tedaj se je bavil s slikarstvom ter z negovanjem svoje brade. Sedaj je na prošnjo policijske uprave službo spet prevzel in maha s svojo belo palico pred mestno tržnico v Blometovi ulici, kjer promet ni tako velik kakor na njegovem prejšnjem mestu.

Tat hoče postati vojak

Slikar Sergij Boguslavski, ki je letošnje poletje iz Louvra ukradel znamenito Watteaujevo sliko »Brezbriznika«, je moral, kakor znano, v opazovalnico, kjer so hoteli dognati, kako je z njegovimi možgani. Zdravniki so ga proglasili za popolnoma odgovornega. Sodna preiskava v zadevi te senzacionalne tatvine je zaključena, v kratkem bo padla sodba. Memtem pa se je Boguslavski javil za vojaško službo in je prošil, naj bi ga takoj poslali na fronto. Oblosti pa so sklenile, da se bodo s to prošnjo pobavile šele potem, ko bodo izrekle sodbo.

Mornariška kariera angleškega kralja

Jurij VI. je aktivno sodeloval v svetovni vojni

Kralj Jurij VI. in kraljica Elizabeta odhajata iz katedrale sv. Pavla v Londonu

Sedanji angleški kralj Jurij VI. pripada generaciji, ki jo je zadel tragična usoda, da v dobi svojega življenja sodeluje v dveh vojnah. Tudi on spada med milijone tistih moških, ki so se borili v svetovni vojni, prepričani, da je to zadnji spopad v evropski zgodovini.

Kralj Jurij VI. z meščanskim imenom Albert Windsorski, je bil kakor njegov pokojni oče, namenjen za mornariško kariero. Ko je izbruhnila svetovna vojna se je nahajal kot kadet na ladji »Collingwood«. Da ne bi njegov čin bil v opreki s položajem dinastije, je živel na brodu pod imenom mr. Johnsona. Še danes živi mnogo častnikov in mornarjev, ki so dobro poznali mr. Johnsona.

Toda zaradi operacije slepca se je moral »mr. Johnson« naposled izkrcati. Ostal je nekaj časa na suhem, da je okrevljal. Spomladi 1916 se je ponovno vkrcal na ladjo »Collingwood« in nekaj tednov pozneje se je udeležil pomorske bitke pri Jutlandu. Ladja »Collingwood« je tedaj pripadala peti diviziji angleških vojnih ladij in princ Albert je vršil službo kot podporočnik v stolpu težkih topov. Kakor so pozneje ugotovili, so prav izstrelki »Collingwooda« uničili nemško vojno križarko »Seydlitz«.

Angleški kralj Jurij VI. je poleg Jurija II. prvi britanski vladar, ki se je udeležil bitke na morju. Zastavo »Collingwooda« so

pozneje poklonili Juriju VI. v spomin in jo čuva kot dragoceno pričjo svoje aktivne vojaške službe.

Z ladje »Collingwood« se je Jurij VI. prekrca na ladjo »Malaya«, toda zaradi rahlega zdravja jo je moral zopet zapustiti. Morje mu ni posebno prijalo, zato so ga pridelili letalstvu, kjer se je učil letanja.

V sedanji vojni sodelujejo trije kraljevi bratje: vojvoda Gloucesterski, ki je bil nekaj časa poklicni vojak ter je služil v vojski, dokler ga kralj ni pozval na drugo mesto; Kentski vojvoda, ki je bil določen za guvernerja Avstralije in bi bil moral odpotovati tja, a so ga dogodki prehiteli in zadržali v domovini ter Windsorski vojvoda, ki je živel zadnja leta v Franciji in se je v začetku vojne vrnil v domovino, kjer je dobil primeren položaj v službi generalnega štaba.

Na zapadu nič novega...

Francoska predstraža s strojnico na bojišču tik pred nemškimi postojankami

Francija na morju

Nedosežne naprave za odkrivanje sovražnih podmornic Osebnost admirala Darlana

Na morju ima angleška vojna mornarica glavno ulogo, kakor jo ima francoska armada na kopnem, toda pomoči francoskih morskimi vojnimi sil ne smemo podcenjevati. Malo je znano, da je vojna mornarica tretje republike povprečno modernjša nego britanska, ki se leta ni dopolnjevala z novimi gradnjami in je gradnja nekih kategorij vojnih ladij sploh opustila.

Nobena vojna mornarica ne razpolaga s tako hitrimi lahкими križarkami, kakršne so francoske. Francija ima tudi največje in

z najtežjimi topovi oborožene podmornice, ter je vse obrambne načine proti sovražnim podmornicam od svetovne vojne dalje neprestano proučevala, tako da so razne francoske naprave za odkrivanje podmornic pod vodo nedosežne.

Na čelu francoske vojne mornarice stoji admiral Francois Darlan. Izvira iz stare gaskonske mornarske družine. Eden njegovih prednikov se je boril na »Redoutablu« pri Trafalgarju. Admirala ded je bil lastnik dvanajstih jadrnic, izmed katerih je bila ena pod njegovim osebnim poveljstvom. Darlanov oče je imel več nagnjenja za politiko, bil je župan v Neracu, poslanec in justični minister v Melinovem kabinetu. Njegovega sina je vleko k vojni mornarici.

Njegova kariera je bila tu do svetovne vojne normalna, to vojno pa je opravil večinoma — na kopnem. Na njegovo željo so mu dali poveljstvo gibljive ladijske baterije in z njo se je boril skoraj na vseh zapadnih bojiščih, vmes pa tudi pri Solunu. Po premirju je poveljeval rečnemu brodomu na Renu, potem je odšel na Daljni Vzhod, v novembru 1929. je postal kontraadmiral, tri leta pozneje viceadmiral, od jeseni 1934. pa poveljuje atlantskemu brodomu. Po brodomskih manevrih 1935. je bilo že sklenjeno, da je Darlan bodoči admiralisimus.

59-letni Darlan je devet let mlajši od generalisima Gamelina, s katerim se je udeležil nedavno druge seje zavezniškega najvišjega sveta na Angleškem. Pozna zelo dobro Nemčijo, govori gladko nemški jezik in razpolaga z izredno splošno izobrazbo.

Kako sta si angleška in francoska vojna mornarica v tej vojni razdelili uloge, ni točno znano. Vsekakor opravljata lov na nemške podmornice skupaj. Francoska vojna mornarica, njene pomožne sile in mornariška letala imajo velik delež pri uspehih, ki so jih tu dosegli. Tudi po njeni zaslugi se podmorniška vojna ni mogla tako razbobotiti kakor v svetovni vojni in je sploh že uplahlila. Tudi glede nadzorstva nad pomorskim blagovnim prometom izkazuje francoska vojna mornarica veliko aktivnost. Uradno poročilo je vedelo povedati, da je že do 25. septembra zaplenila 100.000 ton vojnega tihotapskega blaga, med tem 24.000 ton tekočega goriva. Angleži so v istem času zaplenili le približno 50 odstotkov več.

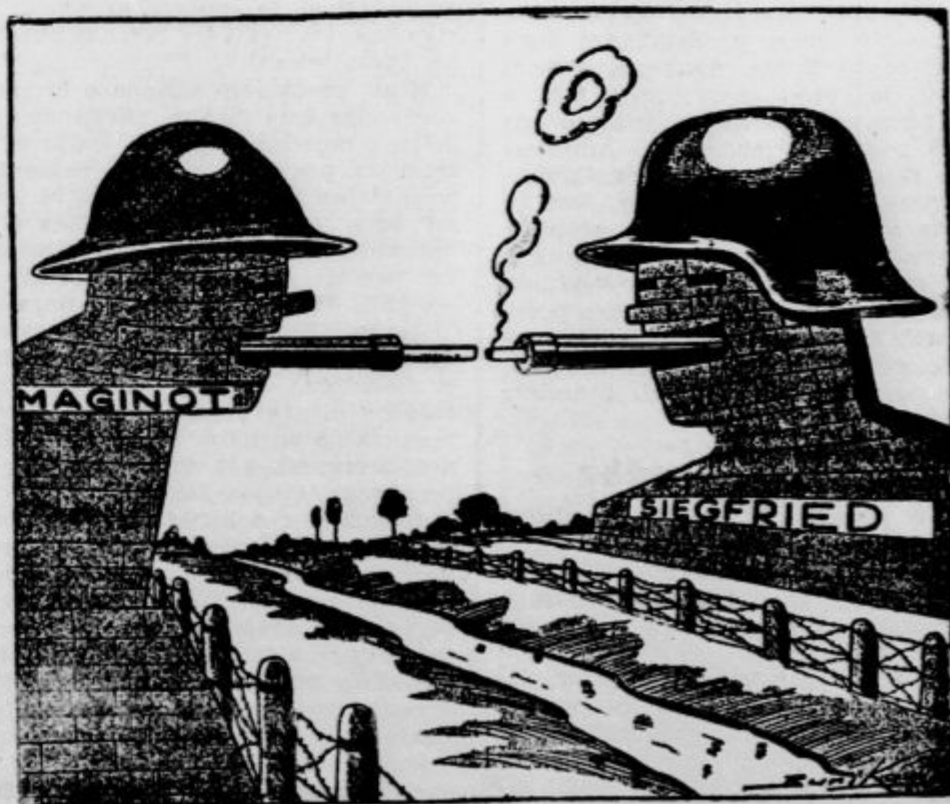
ANEKDOTA

Bilo je med svetovno vojno na soški fronti. Na Doberdobski planoti je v vročem poletnem dnevu vladal izjemoma nebeški mir. Počival je tudi štab c. in kr. 57. divizije v svojem malem taborišču v nekem gozdiču. Samo divizionar je stopal sem in tja. Nenadno je nastalo na levem krilu strahovito streljanje. Divizionar je stekel k telefonu, pozval brigado ob levem krilu in vprašal, ne da bi imenoval svoje ime:

»Zakaj pri vas tako streljajo?«

»Ker je vojna, bedak!« je velel klasični odgovor.

VSAK DAN ENA

NA ZAPADNEM BOJIŠČU

»Prosim malo ognja!«

(»Il 420«, Firenze)

Vojna je strašna, njene posledice so še strašnejše

